

Briselē, 2019. gada 18. janvārī
REV1 – aizstāj 2017. gada 21. novembra
Paziņojumu ieinteresētajām personām

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI CIVILTIESĪBU UN STARPTAUTISKO PRIVĀTTIESĪBU JOMĀ

2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste uz Līguma par Eiropas Savienību 50. panta pamata iesniedza paziņojumu par nodomu no Savienības izstāties. Tātad no 2019. gada 30. marta plkst. 00.00 pēc Centrāleiropas laika (“izstāšanās diena”)¹ Apvienotā Karaliste kļūs par trešo valsti².

Izstāšanās sagatavošanas pasākumi skar ne tikai ES un valstu iestādes, bet arī privātus subjektus.

Ņemot vērā nenoteiktību saistībā ar izstāšanās līguma ratifikāciju, visām ieinteresētajām personām tiek atgādināts par juridiskām sekām, ar kurām būs jārēķinās, kad Apvienotā Karaliste kļūs par trešo valsti.

Ja vien izstāšanās līguma projektā³ nebūs paredzēts pārejas periods, no izstāšanās dienas ES noteikumi civiltiesību un starptautisko privāttiesību jomā Apvienotajai Karalistei vairs nebūs saistoši. Tam ir konkrēti šādas sekas⁴.

1. STARPTAUTISKA PIEKRITĪBA

ES starptautisko privāttiesību regulējumā ir noteikti saskaņoti noteikumi par starptautisko piekritību civillietās un komerclietās, tai skaitā maksātspējas un

¹ Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta 3. punktu Eiropadome, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, var vienprātīgi nolemt, ka Līgumi nebūs saistoši no kādas vēlākas dienas.

² Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

³ Sal. ar Ceturto Daļu Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas projektā, par ko sarunu vedēju līmenī panākta vienošanās 2018. gada 14. novembrī (https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-uk-eu-agreed-negotiators-level-14-november-2018-including-text-article-132_en).

⁴ Atgādinājums: Apvienotā Karaliste nepedalās *acquis* tiesu iestāžu sadarbības civillietās un komerclietās jomā īstenošanā pilnībā.

ģimenes tiesību jomā⁵. Kopumā šie saskaņotie noteikumi ir piemērojami tikai tad, ja atbildētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta atrodas kādā no ES dalībvalstīm.

1.1. Tiesvedības, kas nav pabeigtas izstāšanās dienā

Tiesvedībās, kurās atbildētāja domicils ir Apvienotajā Karalistē un kuras izstāšanās dienā nav pabeigtas kādā ES-27 dalībvalsts tiesā⁶, turpina piemērot ES noteikumus par starptautisko piekritību.

1.2. Tiesvedības, kas sāktas izstāšanās dienā vai pēc tās

Tiesvedībās, kurās atbildētāja domicils ir Apvienotajā Karalistē un kuras izstāšanās dienā vai pēc tās sāktas kādā ES-27 dalībvalstī, vairs nepiemēro noteikumus par starptautisko piekritību, kas ietverti ES instrumentos civiltiesību un komerciesību jomā, kā arī ģimenes tiesību jomā, izņemot gadījumus, kad ES instrumentos ir noteikti piekritības noteikumi attiecībā uz trešām valstīm⁷.

Tādējādi starptautisko piekritību reglamentēs tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir celta prasība tiesā.

Dažos gadījumos piemēro starptautiskas konvencijas, piemēram, Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences izstrādātās konvencijas⁸, ar nosacījumu, ka gan ES/ES dalībvalstis, gan Apvienotā Karaliste ir attiecīgajai konvencijai pievienojušās.

2. ATZĪŠANA UN IZPILDE

ES starptautisko privāttiesību regulējumā ir noteikumi, kas atvieglo kādas dalībvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildi.

2.1. Eksekvatūras spriedumi

Gadījumos, kad attiecīgajos instrumentos ir paredzēta eksekvatūra, ja kādas AK tiesas spriedums ir atzīts eksekvatūras procedūrā kādā ES-27 dalībvalstī pirms izstāšanās dienas, bet vēl nav izpildīts pirms minētās dienas, spriedumu joprojām var izpildīt ES-27 un nav nozīmes apstāklim, ka spriedumu sākotnēji ir pasludinājusi AK tiesa.

⁵ Paziņojumā netiek īpaši minēti patērētāju aizsardzības jautājumi. Šajā sakarā skatīt 2018. gada 27. februārī publicēto *Paziņojumu ieinteresētajām personām — Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES noteikumi patērētāju aizsardzības un pasažieru tiesību jomā*.

⁶ Lai arī ES Līgumos ir paredzēti īpaši pasākumi situācijās, kad Īrija un Dānija nepiedalās šīs ES *acquis* daļas īstenošanā, vienkāršības labad izmanto jēdzienu "ES-27".

⁷ Piemēram, tas attiecas uz lietām saistībā ar tiesvedību, kurā iesaistīti patērētāji (skat. 5. zemsvītras piezīmi).

⁸ Parasti šīs konvencijas ir transponētas katras valsts tiesību aktos, kura ir pievienojušies konvencijai.

2.2. Tiesvedības, kas nav pabeigtas izstāšanās dienā

Izņemot gadījumu, kad kādas AK tiesas spriedums ir atzīts eksekvatūras procedūrā pirms izstāšanās dienas, ES noteikumi par šādu AK spriedumu atzīšanu un izpildi neattieksies uz AK tiesas spriedumu, kas nav izpildīts pirms izstāšanās dienas, pat tad, ja

- spriedums tika pasludināts pirms izstāšanās dienas vai
- izpildes procedūras tika sāktas pirms izstāšanās dienas.

2.3. Tiesvedības, kas sāktas izstāšanās dienā vai pēc tās

AK tiesas sprieduma izpildes panākšanas procedūrām, kas sāktas izstāšanās dienā vai pēc tās kādā ES-27 dalībvalstī, vairs nepiemēro ES noteikumus.

Atzīšanu un izpildi reglamentēs tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tiek prasīta atzīšana vai izpilde.

Dažos gadījumos piemēro starptautiskas konvencijas, piemēram, Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences izstrādātās konvencijas⁹, ar nosacījumu, ka gan ES/ES dalībvalstis, gan Apvienotā Karaliste ir attiecīgajai konvencijai pievienojušās.

Visām ieinteresētajām personām ieteikts ņemt vērā iepriekš minēto, izvērtējot starptautiskās piekritības izvēli līgumos

3. ĪPAŠAS ES PROCEDŪRAS

ES tiesību aktos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās ir paredzētas vairākas īpašas procedūras, piemēram, Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra¹⁰ vai Eiropas procedūra maza apmēra prasībām¹¹.

Šā paziņojuma 1. un 2. daļā aprakstīto pieeju attiecībā uz piekritību un atzīšanu un izpildi piemēro arī šīm īpašajām tiesvedības procedūrām.

4. TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA STARP DALĪBVALSTĪM

ES tiesību akti par tiesu iestāžu sadarbību civillietās veicina tiesu iestāžu sadarbību (piemēram, saistībā ar dokumentu izsniegšanu¹², pierādījumu iegūšanu¹³ vai

⁹ Parasti šīs konvencijas ir transponētas katras valsts tiesību aktos, kura ir pievienojušies konvencijai.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru, OV L 399, 30.12.2006., 1. lpp.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana"), OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.

sadarbību Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās ietvaros¹⁴). No izstāšanās dienas ES-27 dalībvalstis, pamatojoties uz ES tiesību aktiem,

- vairs neturpina piedalīties šādās nepabeigtās tiesu iestāžu sadarbības procedūrās, kurās iesaistīta Apvienotā Karaliste, un
- nesāk jaunas šādas tiesu iestāžu sadarbības procedūras, kurās iesaistīta Apvienotā Karaliste.

Šādas procedūras var turpināt īstenot saskaņā ar valsts tiesību aktiem par tiesu iestāžu sadarbību ar trešām valstīm. Dažos gadījumos piemēro starptautiskas konvencijas, piemēram, Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences izstrādātās konvencijas¹⁵, ar nosacījumu, ka gan ES/ES dalībvalstis, gan Apvienotā Karaliste ir attiecīgajai konvencijai pievienojušās¹⁶.

Visām valsts centrālajām iestādēm ieteikts izvērtēt to, vai pastāv risks, ka izstāšanās dienā būs nepabeigtas tiesu iestāžu sadarbības procedūras, un vai procedūru varēs turpināt īstenot saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai attiecīgu starptautisku konvenciju. Gadījumos, kad šāda procedūras turpināšana saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai attiecīgu starptautisku konvenciju ir iespējama, centrālajai iestādei vajadzētu apsvērt nepieciešamību iesniegt papildu pieprasījumu saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem vai starptautisku konvenciju, kas būtu atkarīga no tā, vai Apvienotā Karaliste izstāsies no Savienības bez izstāšanās līguma.

5. CITI JAUTĀJUMI

- Ar Regulu (ES) 2016/1191¹⁷ attiecībā uz dažiem publiskajiem dokumentiem (piemēram, dzimšanas apliecību) tiek atcelta prasība pēc apliecinājuma “Apostille” un vienkāršotas citas formalitātes, tādējādi sekmējot konkrētu publisko dokumentu apriti. Regulas (ES) 2016/1191 piemērošana nav atkarīga no publiskā dokumenta izdošanas datuma, bet datuma, kad dokumentu iesniedz citas dalībvalsts iestādēm. Tādēļ Regulu (ES) 2016/1191 vairs nepiemēros publiskam dokumentam, ko izdevušas AK iestādes un kas no izstāšanās dienas iesniegts kādai ES-27 dalībvalsts iestādei — neatkarīgi no AK iestāžu izdotā publiskā dokumenta izdošanas datuma un derīguma termiņa.

¹³ Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 (2001. gada 28. maijs) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un krimināllietās, OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.

¹⁴ Skat. 8. pantu Padomes Lēmumā 2001/470/EK (2001. gada 28. maijs), ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās, OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

¹⁵ Parasti šīs konvencijas ir transponētas katras valsts tiesību aktos, kura ir pievienojušies konvencijai.

¹⁶ Piemēram, attiecībā uz starptautisko bērnu nolaupīšanu iesniedzējas centrālās iestādes pieteikuma veidlapu var izskatīt saņēmēja centrālā iestāde saskaņā ar 1980. gada Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1191 (2016. gada 6. jūlijs) par iedzīvotāju brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot dažu publisko dokumentu uzrādīšanas prasības Eiropas Savienībā, OV L 200, 26.7.2016., 1. lpp.

- Komisija e-tiesiskuma portālā¹⁸ nodrošina vairākus informācijas rīkus par valstu tiesu sistēmām. No izstāšanās dienas e-tiesiskuma portālā vairs netiks sniegta informācija par Apvienoto Karalisti, tai skaitā dinamiskās veidlapas un AK faktu lapas.

Eiropas e-tiesiskuma portālā <https://beta.e-justice.europa.eu/?action=home&plang=lv> un Komisijas tīmekļa vietnē par civiltiesībām http://ec.europa.eu/justice/civil/index_en.htm ir sniegta informācija civiltiesību jomā. Šīs vietnes vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts

¹⁸ <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=lv>